



ODGOVORI Županijsko natjecanje iz povijesti – drugi (II.) razred

1. Koncept uzroka i posljedica (rad s izvorom) – 2 boda

(ŠK DDS, Profil 212, Meridijani 210, ŠK 222, Alfa)

Svaka točno zaokružena tvrdnja vrijedi jedan bod (1), a netočna nula (0) bodova.

a) **teleskop**, može i veliki durbin (dalekozor) – 1 bod

b) **astronomija**, može i neka druga znanost, primjerice, optika, mehanike i matematika – 1 bod

2. Koncept usporedbe i sučeljavanja – 4 boda

(Alfa 108 – 115, Meridijani 48 – 49, ŠK, Profil)

Svaka točno zaokružena tvrdnja vrijedi jedan bod (1), a netočna nula (0) bodova.

Točni odgovori: 3, 4, 1, 2

3. Koncept usporedbe i sučeljavanja – 4 boda

(Meridijani 209, 212, Profil 210 – 219, ŠK 222 – 228)

Svaki točan odgovor vrijedi jedan bod (1), a netočan nula (0) bodova.

Točan odgovor:

A. Nikola Kopernik

B. Marin Getaldić

C. Faust Vrančić

D. Isaak Newton

4. Koncept kontinuiteta i promjena – 4 boda

(Profil 194 – 195, ŠK 157, Meridijani 195, Alfa 181)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod. Treba dvije namjernice za svaki primjer.

moгуće je dvije namirnice iz sljedećega odabira:

stiglo iz Amerika: kakaovac, krumpir, kukuruz, rajčica, puran (2 boda)

prenijeli Arapi: riža, limun, naranča, špinat, breskva (2 boda)



5. Koncept rada na izvoru – 4 boda

(MER 52, AL 116, ŠK, Profil)

Svaki točno napisan odgovor vrijedi jedan bod (1), a netočan nula (0) bodova.

Točni su odgovori koji u sebi sadržavaju sljedeće:

- a) **kruna, mač, žezlo, grb, vladarska stolica** (2 boda za 2 odgovora koja se traže)
- b) **Ugarska (može i Mađarska), Arpadovići** (2 boda za 2 odgovora koja se traže)

6. Koncept vremena i prostora – 4 bod

(ŠK, Meridijani 55, Alfa 106 – 107, 116; Profil 47 – 50, ŠK 108 – 114)

Ako je sve točno kronološki označeno, onda zadatak vrijedi jedan (1) bod.

Ladislav Napuljski okrunjen je za hrvatsko-ugarskoga kralja u Zadru 1403., Hrvatska je ušla u personalnu uniju s Ugarskom 1102., na hrvatsko prijestolje dolazi dinastija Anžuvina 1301., Šubići dobivaju posjede na gori Zrin 1347.

Točan odgovor: 4, 1, 2, 3

7. Koncept rada na povijesnome izvoru – 3 boda

(Izvor u ŠK DDS, djelomično 114, Profil djelomično 50, Alfa)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

- a) Zadarski mir (1 bod)
- b) titule te pravo na vlast i vlasništvo koju su mletački duždevi imali; ili u tekstu: „naslove Dalmacije i Hrvatske, kojima su se običavali služiti prije spomenuti duždevi, te svekoliko njihovo pravo i vlast i vlasništvo“ (2 boda)

8. Koncept povijesne perspektive – 2 boda

Točan odgovor vrijedi 2 boda, a netočan 0 bodova.

(Profil 75)

Odgovor mora sadržavati nešto od navedenoga: kraljica Elizabeta I. Tudor drži ruku na globusu jer želi time pokazati kako se Engleska širi po svijetu, ima sve više kolonija, **povećava kolonijalne posjede i ostvaruje prevlast pomorsku na moru ili kolonijalizam, širenje utjecaja po svijetu.**

Koncept povijesne perspektive – rad na izvoru, 2 boda



9. Koncept povijesne perspektive- 2 boda

(Meridijani 192)

Svaki točan odgovor vrijedi jedan bod (1), a netočan nula (0) bodova. Točni su odgovori oni koji u sebi sadržavaju moguće obrazloženje ili odgovor, koji sadržavaju ključne riječi, a u obrazloženju su napisane podebljano (*bold*):

a) prikazan je način na koji se **pokrštavalo** domorodce i **zauzimalo zemlje u ime vjere**; može i kolonizacija u ime vjere (1 bod)

b) prikazani su **domorodci**, prvi susret s američkim domorodcima ili doček domorodaca, može i **Indijancima Lucayos** (1 bod)

10. Koncept kontinuiteta i promjene – 6 bodova

(ŠK 116, 118, Meridijani 56, 59 karta, Profil 54, Alfa)

Točan odgovor vrijedi 1 bod.

Žigmund Luksemburški, sustav je tabora sljedeći: **hrvatski, slavonski, usorski tabor** (3 boda)

Matijaš Korvin, sustav je obrane sljedeći: **Srebrenička banovina, Jajačka banovina, Senjski kapetanat** (3 boda)

11. Koncept usporedbe i sučeljavanja – 2 boda

(Meridijani Povelja 41 – 42, Profil djelomično ZB 49, Povelja, str. 43., ŠK djelomično 111 ZB)

Odgovor prije vlasti vrijedi 1 bod, a odgovor nakon donošenja dokumenta vrijedi 1 bod.

Točan odgovor u sebi sadržava: Prije dokumenata kralj je imao veće ovlasti, nakon donošenja dokumenata kralj je sam sebi osporio neke ovlasti, smanjio ih je u korist plemića.

Kraljeve odluke nadzire tijelo sastavljeno od baruna plemića.

12. Koncept vremena i prostora – 3 boda

(Alfa, karta 104, Profil 44, Meridijani 39, ŠK 97)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

a) 1

b) Orléans

c) Calais



13. Koncept uzroka i posljedica- 2 boda

(Profil 46, Meridijani 43 – 44, ŠK, Alfa)

Točan je odgovor onaj koji sadržava nešto od navedenoga:

uzrok: **pravo investiture (1 bod)**

Kod opširnijih odgovora priznaje se nešto od sljedećih opcija:

– borba za investituru, tj. oko svjetovnoga ili duhovnoga prvenstva u uvođenju crkvenih dužnosnika u njihovu službu i čast

– car smatra da može birati biskupe i dati im pravo obavljanja službe ili car se nije htio odreći svjetovne vlasti, pa je zabranio biskupima da priznaju papu

posljedica: **dogovorili su se da će se ubuduće biskupi zaredivati dvostrukom investiturom (1 bod)**

Kod opširnijih odgovora priznaje se nešto od sljedećih opcija:

– da nakon pravovaljanoga izbora i duhovne investiture (uvođenja u crkvenu službu) car može podijeliti laičku investituru (uvođenje u posjed s vazalskom obvezom).

14. Koncept kontinuiteta i promjena – 1 boda

(Alfa 168)

Točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

Točan je odgovor: **b)** građevinska dizalica s kotačima

15. Koncept rada na povijesnome izvoru – 3 boda

(ŠK 112, Alfa 123)

Točni odgovori sadržavaju sljedeće:

a) sami građani/stanovnici Gradeca; ili iz izvora *građana što stanuju i naseljavaju se na gore spomenutom brdu, koje su sami među sobom sastavili, a mi smo ih potvrdili* (vrijedi 1 bod)

b) nisu obvezni plaćati carine, grad sudi; ili oslobođenje dijela poreza (carina), i sudska autonomija... (dvije povlastice, svaka vrijedi 1 bod, ukupno je moguće ostvariti 2 boda)



16. Koncept vremena i prostora – 2 boda

(Alfa 94 i 96 – 97 djelomično, Profil 203 –204 i 206)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

Točni odgovori:

- a) **brojem 2** (1 bod)
- b) **brojem 1** (1 bod)

17. Koncept kontinuiteta i promjena – 2 boda

(Alfa 178, Profil 182, Meridijani 193, ŠK 155)

Točan je svaki odgovor koji u sebi sadržava odgovor kako je **Magellan u svojim putovanjima oplovio cijeli svijet.**

– Magellan je svojim istraživačkim putovanjima oplovio cijelu zemlju i time dokazao da je Zemlja okrugla, preplovio je Atlantski ocean, otkrio morski prolaz **iz Atlantskoga oceana u Tihi ocean** koji nazivamo **Magellanov prolaz**, Tihomu oceanu dao to ime (Pacifik) te oplovio **azijske otoke**, stigao do Filipina gdje umire, ali od cijele se ekspedicije u Španjolsku vraća jedan brod pod zapovjedništvom J. S. del Cana, preko Indijskoga oceana stigla do Afrike i oplovila kontinent, što znači da je ekspedicija u konačnici oplovila cijeli svijet.

18. Koncept uzroka i posljedica – 4 boda

(Alfa 172, Profil 195 , Meridijani 195, ŠK 156 – 157)

Svako točno zaokružena tvrdnja vrijedi 1 bod.

Točne su tvrdnje: a), c), d), f)

19. Koncept rada na povijesnome izvoru – 3 boda

(Profil 56, ŠK 129, Meridijani 61, Alfa 125)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

- a) Dubrovčanima, može i knez Krvaš i Dubrovčani (1 bod)
- b) 1189., 29. kolovoza (1 bod)
- c) slobodna trgovina Bosnom bez poreza i carina (1 bod)



(Iz izvora: Prema svim Dubrovčanima koji hode po mojoj državi trgujući, ili hoće počivati, ili prijeći, držat ću se s pravom vjerom i pravim srcem bez ikakve povrede, osim što tko sam svojom voljom pokloni. I da im ne bude sile od mojih carinika, i dokle god budu u mene.)

20. Koncept vremena i prostora – 2 boda

(Alfa 125, ŠK 132, Meridijani djelomično 64, Profil 56)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

- a) **brojem 5** (1 bod)
- b) **brojem 4** (1 bod)

21. Koncept uzroka i posljedice – 2 boda

(Meridijani 38, Profil 44, Alfa 103, ŠK)

Svaka točno zaokružena posljedica vrijedi 1 bod.

točni odgovori: b, c

22. Koncept kontinuiteta i promjene – 2 boda

(Profil 186) Potrebno je dvije stvari zaključiti. Ako je argumentirano, vrijedi 1 bod te odgovor DA vrijedi 1 bod.

a) **DA**, postojalo je jer su porezna davanja bila u različitim proizvodima kao što je oslikano na slikovnome prilogu.

Mogući su odgovori kojima se argumentira da su na slikovnome prilogu vidljivi sljedeći proizvodi:
kaktus, kakao, životinjska koža, raznobojna perja, zlato...

23. Koncept usporedbe i sučeljavanje – 4 boda

(Profil 41-42, ŠK 101, Meridijani 41, Alfa 100 – 101)

Svaki točno sučeljen pojam vrijedi 1 bod.

Točan odgovor: 1, 4, 2, 3

24. Koncept uzroka i posljedica – 2 boda

(Meridijani 201, Profil 206, Alfa 173)

Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.

- A. **b)** Herman Dalmatin (1 bod)
- B. **a)** s arapskoga na latinski (1 bod)



25. Koncept usporedbe i sučeljavanje – 2 boda

(ŠK 153, ŠK 157, Meridijani djelomično 103, Profil djelomično, Alfa djelomično 180)

Svako točno odgovoreno pitanje vrijedi 1 bod.

Točni odgovori mogu sadržavati nešto od ponuđenoga:

- a) **Domorodci nisu spremni za sukobe s konkvistadorima. Imaju potpuno različito oružje.**
Konkvistadori su vrlo dobro opremljeni od kaciga, štita i oklopa do pušaka za razliku od domorodaca koji ni ne znaju niti držati mačeve konkvistadora. Domorodci imaju vrlo oskudno oružje, jednostavno nije napravljeno isključivo za oružane sukobe (1 bod)
- b) **Hernán Cortés**, može i Hernan Cortez, Hernan Cortes (osvojio državu Asteka) (1 bod)